

Dílo pilného badatele o hospodářských dějinách antického světa se uzavřelo. PhDr. Karel Kurz, CSc. (1934–2006)

.....
Eduard Šimek

Když jsme před téměř dvěma lety v listopadu roku 2006 vyprovázeli na poslední pozemské cestě vzácného kolegu Karla Kurze, sotva kdo si v hlubokém smutku uvědomil, že tomu bylo právě 50 let, co se jméno tohoto svědomitého a pilného badatele – autora začalo objevovat na stránkách našich i zahraničních odborných tiskovin. Nejprve, ještě v době svých vysokoškolských studií historie na Filozoficko-historické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, která úspěšně ukončil v roce 1958, přispíval do Československého časopisu historického, kde referoval o nových zahraničních publikacích věnovaných antice. Brzy se však paleta jeho publikačních aktivit výrazně rozšířila. V roce 1960 vyšla ve Sborníku historickém Kurzova rozsáhlá

studie o řemeslnických kolegiích v Podunají a v Budapešti vydávaná *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* přinesla jeho první cizojazyčně zveřejněný článek. Nesl příznačný název „Methodische Bemerkungen“ jako předznamenání autorova trvalého zájmu o metodické a metodologické otázky historikovy práce. Objevily se však Kurzovy příspěvky i v Listech filologických, v Dějinách a současnosti a v dalším zahraničním periodiku, tentokrát ve Studii *Classice* vydávaných v Bukurešti. Rok 1963 pak přinesl výraznou změnu v dosavadním obsahovém zaměření slibně se rozvíjející badatelské a publikační činnosti budoucího kandidáta historických věd. Vyplynula ze změny jeho pracovního působiště. Filozofickou fakultu po několika letech působení na katedře dějin starověku vystřídal numismatické oddělení Národního muzea, kde Karel Kurz pracoval po další tři desetiletí až do svého odchodu do důchodu v roce 1994. Tehdy se stala tématem jeho badatelského „dobrodružství poznání“ i problematika numismatická, kterou opakovaně prezentoval v Numismatických listech (v letech 1963–1965 byl jejich redakčním tajemníkem) a v jiných periodických i neperiodických tiskovinách. Jak dokládá řada jím publikovaných zpráv o nové literatuře, svého původního zájmu o římské provincie se však nevzdal. I své numismatické zájmy směřoval zprvu k těmto oblastem. Trvale jej přitahovala Dalmácie a oblasti středního a dolního Podunají. A Kurzovo dílo se rozrůstalo a systematicky košatělo v logické provázanosti sledovaných jevů a dílčích problémů. Jeho pečlivě zpracovaná pojednání byla zveřejňována na stránkách *Eirene* i časopisu *Byzantinoslavica*, přinášela je další zahraniční periodika. Publikoval i v *Rozpravách ČSAV*, v Numismatickém sborníku ČSAV, ve *Slovenské numismatice* a ve speciálních konferenčních sbornících. Je jmenován i mezi autory *Encyklopedie antiky*. Přitom cílevědomě směřoval k naplnění svého jasně formulovaného celoživotního vědeckého cíle. V roce 1982 zveřejnil 1. díl Úvodu do antické numismatiky, na který o třináct let později navázal vydáním 2. dílu. Rozšířené a doplněné vydání tohoto Úvodu se stalo téměř symbolicky i jeho dílem posledním. Českou numismatickou literární produkci tak obohatil o dlouho postrádaná zpracování základního významu.

Karel Kurz nebyl psavcem. Svá slova vždy pečlivě vážil, formulace znovu a znovu promýšlel a piloval. O to trvalejší mají platnost. Vynikal úctou k faktům, při jejichž výkladu hledal širší souvislosti a trvale projevoval zájem o teoretické otázky jako vodítka pro jejich správnou interpretaci. Zanechává za sebou výraznou stopu, a to nejen svou činností badatelskou a publikační. Vzorně pečoval o antickou numismatickou sbírku Národního muzea, své znalosti rád předával všem, kdo o ně projevíli zájem. Jako odpovědný kurátor muzejní sbírky důkladně promýšlel možnosti jejího badatelského a publikačního využití a nastínil perspektivní program edice starověkých ražeb ze sbírky Národního muzea, který by neměl být přehlédnut. S hlubokou znalostí materiálu konstatoval, že řecké mince Národního muzea jsou dostatečným východiskem pro edici jednoho až dvou svazků *SNG* a bylo by možné uvažovat i o speciální monografii, která by zachytila relativně reprezentativní fond starověkých mincí z oblasti severního Černomoří. Římské mince by si podle jeho názoru zasloužily, aby byly vydány v několika svazcích typu *RIC* nebo alespoň na způsob *Weillerových konkordačních katalogů*. V samostatném svazku by měla být vydána sbírka římských mincí prof. PhDr. Josefa Dobiáše a ve speciální monografii by měla být věnována pozornost i vybranému souboru tzv. provinciálních ražeb. Perspektivně by se mělo uvažovat o edici téměř celé sbírky. Tento plán Karel Kurz naplnil alespoň německy vydaným inventářem mincí římské republiky. Ostatní zůstává nesplněným úkolem, jehož postupné naplňování by bylo nejvhodnějším způsobem uctění jeho trvalé památky. Přičiněním PhDr. Karla Kurze, CSc., se antická sbírka Národního muzea stala využitelným zdrojem cenných informací pro domácí i zahraniční badatelskou veřejnost. Vzhledem k svému významu a jedinečnosti si zaslouží, aby se jí dostávalo i nadále takové péče, jakou jí věnoval její první skutečný správce. Náleží mu za to trvalé uznání a dík. Čest jeho památce.

Bibliografie prací PhDr. Karla Kurze, CSc.

Pro lepší přehlednost jsou zaznamenané práce označeny písmeny a pročíslvány v tomto pořadí: A – samostatné publikace (autorské a spoluautorské), B – studie a články, C – recenze a referáty o literatuře, D – zprávy, E – autorské spolupráce. Názvy samostatných publikací jsou tištěny tučným písmem.

1956

- (C 1) Referát: *Udaľcova, Z. V.: Sel'skoje zavisimoje naselenije Italii 6. věka.* (Vestnik drevnej istorii 1955, č. 3, s. 85–116). ČsČH 4, 1956, č. 2, s. 343.
- (D 1) *Zpráva o vědecké konferenci asistentů filosoficko-historické fakulty Karlovy university v Praze.* ČsČH 4, 1956, s. 176–179 (spoluautor Z. Bisinger).

1957

- (C 2) Referát: *Kudrjavcov, O. V.: Provincija Kappadokija v sisteme rimskej vostočnoj politiki.* (Vestnik drevnej istorii 1955, č. 2, s. 48–72). ČsČH 5, 1957, s. 365.
- (C 3) Referát: *Z hospodářských dějin hellenistického Egypta* (Thierfelder, H.: Ein Bauernstreik im ptolemäischen Ägypten. Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität Leipzig, 1954/55, Gesellschafts- und Sprachwissenschaftliche Reihe, Heft 1/2, s. 217–221; Thierfelder, H.: Zur sozialen Lage der Weber im ptolemäisch-römischen Ägypten. Zeitschrift für Geschichtswissenschaft, Heft 1/1957, s. 118–123). ČsČH 5, 1957, s. 590.

1958

- (C 4) Referát: *Nové práce o lidových povstáních v římské Africe v 1.–5. století n. l.* (Burian, J.: Taktika afrických kmenů v borbě proti Římanům ve věku Tiberia. Vestnik drevnej istorii 1957, č. 2, s. 131–137; Diligenskij, G. G.: Voprosy istorii narodnych dviženij v pozdnej Rímskej Afrike. Vestnik drevnej istorii 1957, č. 2, s. 85–105). ČsČH 6, 1958, s. 154.
- (C 5) Referát: *Textilní výroba v Římě v 1.–3. století n. l.* (Linderski, J.: Wytwórczość włókiennicza w Rzymie i jej organizacja. Przegląd Historyczny 1957, č. 1, s. 24–37). ČsČH 6, 1958, č. 1, s. 384.
- (C 6) Referát: *Nová práce o římských kolegiích* (Robertis, F. M. de: Il fenomeno associativo romano nel mondo. Dai collegi della republica alle corporazioni del basso impero. Napoli 1955). ČsČH 6, 1958, s. 574–575.
- (C 7) Referát: *Oliva, P. – Dmitrijev, A. D.: Dviženije bogaudov.* Voprusy drevnej istorii, 1940, č. 3–4, s. 101–114. ČsČH 6, 1958, s. 574.

1960

- (B 1) *Řemeslnická kolegia v římském Podunají*, in: SH 7, Praha 1960, s. 5–46.
Rf.: J. B. [J. Burian], ČsČH 8, 1960, s. 593.
- (B 2) *Methodische Bemerkungen zum Studium der Kollegien in Donaugebiet.* Acta Antiqua 8, 1960, s. 133–144.
Rf.: J. B. [J. Burian], Kolegia v římském Podunají, ČsČH 9, 1961, s. 121.
- (C 8) Referát: *Rudné doly v Hispanii* (Burian, J.: Upravlenije imperatorskimi rudnikami v Ispanii v epochu rannej imperii. Vestnik drevnej istorii 1959, č. 3, s. 129–150). ČsČH 8, 1960, s. 410.
- (C 9) Referát: *Z hospodářských dějin římského císařství* (Kahrstedt, U.: Die wirtschaftliche Lage Grossgriechenlands in der Kaiserzeit. Wiesbaden 1960). ČsČH 8, 1960, s. 592.

- (C 10) Referát: *Constitutio Antoniniana* (Sasse, Ch.: Die Constitutio Antoniniana. Eine Untersuchung über den Umfang der Bürgerrechtsverleihung auf Grund des Papyrus Giss. 40 I. Wiesbaden 1959; Condurachi, Em.: La Costituzione Antoniniana e la sua applicazione nell' Impero Romano. Dacia 2, 1958, s. 281–316). ČsČH 8, 1960, s. 593.
- (E 1) R. Giovagli: *Spartakus. Praha 1960* (Poznámkami a dvěma mapkami opatřil a pravopis římských a řeckých vlastních jmen přehlédl Karel Kurz).

1961

- (B 3) *Dějiny římské provincie Dalmácie. (Metodická východiska nejnovější literatury)*. LF 9 (84), 1961, s. 216–227.

1962

- (B 4) *Ministri ad Tritones. (AD CIL III 1967–1968 = 8568.8690.14725)*, in: Studii Clasice 4, București 1962, s. 301–313.
- (B 5) *Římské řemeslo*. DaS 1962, č. 10, s. 10–13.
- (C 11) Recenze: *Kolegia v sociálním vývoji římské republiky* (Linderski, J.: Państwo a kolegia. Ze studiów nad historią rzymskich stowarzyszeń u schyłku republiki. Kraków 1961). ČsČH 10, 1962, s. 392–396.

1963

- (B 6) *Gnoseologische Betrachtungen über die sog. statistisch-epigraphische Methode*. LF 86, 1993, s. 207–222.
Rf.: P. O. [P. Oliva], ČsČH 12, 1964, s. 289–290.
- (B 7) *Panem et circenses*. DaS 1963, č. 7, s. 38–43.
- (C 12) Referát: *Winkler, J.: Die Münzumlaufl in Apulum*. (Wissenschaftliche Zeitschrift der Humboldt-Universität zu Berlin. Gesellschafts- und sprachwissenschaftliche Reihe XI, 1962, 4, s. 617–624). Num. listy 18, 1963, s. 119.
- (C 13) Referát: *Izvestija na Archeologičeskaja institut XXV*. (Sofia 1962). Num. listy 18, 1963, s. 182.
- (C 14) Referát: *Schild von Steier. Beiträge zur steirischen Vor- und Frühgeschichte und Münzkunde 10*. (Graz 1962). Num. listy 18, 1963, s. 116 (spoluautor E. Šimek).
- (C 15) Referát: *Longuet, H.: Introduction à la Numismatique Byzantine*. (London 1961). Num. listy 18, 1963, s. 119.
- (C 16) Referát: *Bellinger, A. R. – Berlincourt, M. A.: Victory as a Coin Type*. (New York 1962). Num. listy 18, 1963, s. 185.
- (C 17) Referát: *Alföldi, M. R.: Die constantinische Goldprägung. Untersuchungen zu ihrer Bedeutung für Kaiserpolitik und Hofkunst*. (Mainz 1963). Num. listy 18, 1963, s. 186.

1964

- (B 8) *K významu a možnostem antické numismatiky u nás*, in: Antická konference. Praha 1964, s. 16–20.
- (B 9) *Nález solidu v Praze 6*. NSb 8, Praha 1964, s. 219.
- (C 18) Referát: *Alföldy, G.: Veteranenedukation in der Provinz Dalmatien*. (Historia 13, 1964, č. 2, s. 167–179). ČsČH 12, 1964, č. 5, s. 764.
- (C 19) Referát: *Burger, A. Sz.: A Bogádi későrómai temető*. (Különnyomat a Janus Pannonius Múzeum 1962, évi Évkönyvből, s. 111–134). Num. listy 19, 1964, s. 83.

- (C 20) Referát: *Haak, A. C.: Gold Coins of the Royal Netherlands Academy.* (Amsterdam). Num. listy 19, 1964, s. 183.
- (C 21) Referát: *Borisov, A. J. – Lukonin, V. G.: Sasanidskije gemmy.* (Leningrad 1963). Num. listy 19, 1964, s. 184.
- (C 22) Referát: *Nemeškalová-Jiroudková, Z.: Římské zlaté mince na Moravě v době tzv. stěhování národů.* (Moravské numismatické zprávy 9, 1962, s. 5–14). Num. listy 19, 1964, s. 184.
- (D 2) *Konference věd o antickém starověku v Liblicích.* ČsČH 12, 1964, s. 793–794.

1965

- (B 10) *Falsum konsekračního medailonu Antonina Pia. (Ad C 153; Gneccchi II 6).* Num. listy 20, 1965, s. 158–159.
- (C 23) Recenze: *Burian, J.: Die einheimische Bevölkerung Nordafrikas von den punischen Kriegen bis zum Ausgang des Prinzipats.* LF 88, 1965, s. 102–103.
- (C 24) Referát: *Alföldy, G.: Bevölkerung und Gesellschaft der römischen Provinz Dalmatien.* (Budapest 1965). ČsČH 13, 1965, s. 765–766.

1966

- (A 1) Kandidátská disertace – rukopis: *Zemědělství v předřímské Dalmácii: Ilyrské zemědělství ve vztahu k agrární struktuře provincie.* Sv. 1 – Text: 347 s.; sv. 2 – Poznámky: 153 s.
- (B 11) *Zur Komplexmethode in der antiken Numismatik.* LF 89, 1966, s. 372–378. Rft.: Z. Nemeškalová-Jiroudková, Num. listy 23, 1968, s. 84.
- (B 12) *Peněžní poměry za císařství ve vztahu k římskému Podunají. (Předpoklady, východiska),* in: Sborník I. numismatického symposia 1964. Brno 1966, s. 37–39.
- (B 13) *Falsum kyzického statéru. (Ad Fritze I, 14).* Num. listy 21, 1966, s. 50–51.
- (C 25) Referát: *Lang, D. M.: Numismatic Data for the History of Georgia, Bedi Kartlisa.* (Revue de kartvélogie XIX/XX (č. 48–49), Paris 1965, s. 173–177). Num. listy 21, 1966, s. 85–86.

1967

- (B 14) *Zur Ethnizität der Japoden.* LF 90, 1967, s. 259–269. Rft.: J. B. [J. Burian], ČsČH 16, 1968, s. 129.
- (B 15) *Zu den sog. treibenden Kräften in der wirtschaftlichen Entwicklung des antiken Dalmatiens.* Živa Antika 17, 1967, s. 185–194.
- (B 16) *Die sog. illyro-keltische Renaissance. (Zur historischen Definition dieses Prozesses unter Berücksichtigung des ökonomischen Aspektes),* in: Godišnjak Akademije nauka i umjetnosti BiH, knj. V = Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 3. Sarajevo 1967, s. 167–189.

1968

- (B 17) *Zur Methodik der Wirtschaftsgeschichte der römischen Provinzen – I.* LF 91, 1968, s. 1–17.
- (B 18) *Ilyrské zemědělství v předřímském období,* in: SH 16, Praha 1968, s. 149–171.
- (B 19) *Zur Landwirtschaftsstruktur im römischen Dalmatien.* Živa Antika 18, 1968, s. 249–259.

1969

- (B 20) *Zum Charakter der Geldwirtschaft im Japodengebiet*. Arheološki Vestnik 20, 1969, s. 27–34.
Rft.: Z. Nemeškalová-Jiroudková, Num. listy 25, 1970, s. 94.
- (B 21) *Zur Existenz des Kolonats im römischen Dalmatien*. LF 92, 1969, s. 260–263.
- (B 22) *Wirtschaftshistorische Glossen zur Landwirtschaft der römischen Provinzen an der Wende der Antike und des Mittelalters*. (Zur Situation in der Umgebung von Sirmium), in: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Posbna izdanija XII – Centar za balkanološka ispitivanja knjiga 4. Sarajevo 1969, s. 95–103.
- (B 23) *Antická numismatika v Jugoslávii*. Num. listy 24, 1969, s. 65–74.
- (C 26) Recenze / diskuse: „Bevölkerung und Gesellschaft“ oder „Geschichte“ einer römischen Provinz. LF 92, 1969, s. 74–81.
- (C 27) Referát: *Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte XVII, 1967*. Num. listy 24, 1969, s. 80.
- (C 28) Referát: *The Numismatic Chronicle, 7. série – VI. London 1966*. Num. listy 24, 1969, s. 80.
- (C 29) Referát: *Numizmatičke vijesti XII. Zagreb 1965*. Num. listy 24, 1969, s. 81.
- (C 30) Referát: *Numizmatičke vijesti XIII. Zagreb 1966*. Num. listy 24, 1969 s. 81–82.
- (C 31) Referát: *Numizmatičke vijesti XIV. Zagreb 1967*. Num. listy 24, 1969, s. 82.
- (C 32) Referát: *Numizmatičke vijesti XV. Zagreb 1968*. Num. listy 24, 1969, s. 82–83.
- (C 33) Referát: *OGAM – Tradition celtique XVIII, 1966*. Num. listy 24, 1969, s. 84.
- (C 34) *Celticum XV, Actes du Ve Colloque International d'Études Gauloises, Celtiques et Proto-celtiques*. Supplément à OGAM – Tradition celtique 106, 1966. Num. listy 24, 1969, s. 84.
- (C 35) Referát: *Inventaria Archaeologica – Jugoslavia, fasc. 8* (Cermanović, A. – Srejšević, D. – Velimirović, O.: La necropole romaine à Duklja /Doclea/ près de Titograd en Montenegro, 1965), *fasc. 10* (Plesničar-Gec, Lj.: La necropole romaine à Emona, 1967). Num. listy 24, 1969, s. 85.
- (C 36) Referát: *Schultz, H.-D.: Unedierte und seltene griechische Münzen aus Neuerwerbungen des Münzkabinetts, Staatliche Museen zu Berlin*. (Forschungen und Berichte 10, Archäologische Beiträge, Berlin 1968, s. 213–222). Num. listy 24, 1969, s. 85.
- (C 37) Referát: *Rendić-Miočević, D.: Prolegomena ilirskoj numografiji*. (Godišnjak III, Centar za balkanološka ispitivanja knjiga 1, 1965, s. 77–93). Num. listy 24, 1969, s. 85.
- (C 38) Referát: *Papazoglu, F.: Politička organizacija Ilira u vrijeme njihove samostalnosti*. (Posebna izdanja V. Centar za balkanološka ispitivanja knjiga 2, 1967, s. 11–31). Num. listy 24, 1969, s. 85.
- (C 39) Referát: *Pegan, E.: Imperator Marcus Aurelius Iulianus*. (Numizmatičke vijesti 26, Zagreb 1968, s. 45–52). Num. listy 24, 1969, s. 85.
- (C 40) Referát: *Mócsy, A.: Municipale Gemeinden und ihre Territorien in Moesia Superior*. (Godišnjak knjiga V, Centar za balkanološka ispitivanja knjiga 3. Sarajevo 1967, s. 151–166). Num. listy 24, 1969, s. 85–86.
- (C 41) Referát: *Bader, T.: Descoperiri monetare in cimpia Someșeană*. (Baia-Mare 1967). Num. listy 24, 1969, s. 86.
- (C 42) Referát: *Čremošnik, I.: Über die Beziehungen zwischen Denkmälern mit Elementen keltischer Tradition in der Schweiz und in Jugoslawien*. (Provincialia, Festschrift für Rudolf Laur-Belart. Basel – Stuttgart, s. 240–248). Num. listy 24, 1060, s. 86.
- (C 43) Referát: *Jeločnik, A.: Les multiples d'or de Magnence découvertes à Emona*. (Revue

- numismatique – 6. série, IX, 1967, s. 209–235). Num. listy 24, 1969, s. 87.
- (C 44) Referát: Pegan, E.: *Prve tetradrachme Aleksandra Velikega z orlomnjihov izvor in čast nastanka*. (Arheološki vestnik XIX, Ljubljana 1968, s. 347–356). Num. listy 24, 1969, s. 87.
- (C 45) Referát: Jeločnik, A.: *Quelques remarques sur les émissions de maiorinae frappées par Magnence à Aquilée*. (Revue numismatique, 6. série, IX, 1967, s. 246–251). Num. listy 24, 1969, s. 87.
- (C 46) Referát: Beneš, J.: *Addenda k soupisu nálezů římských mincí na Moravě*. (Časopis Moravského muzea – B LII, 1967, s. 117–130). Num. listy 24, 1969, s. 123.
- (C 47) Referát: Kondić, V.: *Novac u Beogradu. Od najstarije monete na ovom tlu do prvog novca kneževine Srbije 1868/69*. (Beograd 1967). Num. listy 24, 1969, s. 123.
- (D 3) *Výstava Diocletianův portrét na minci*. Num. listy 24, 1969, s. 31.

1970

- (A 2) *Die Wirtschaftsgebiete im römischen Dalmatien*, in: Rozpravy ČSAV, řada společenských věd, 1970, ročník 80, sešit 5. Praha, Academia 1970, 48 s.
Rf.: Z. Nemeškalová-Jiroudková, Num. listy 25, 1970, s. 180.

1971

- (B 24) *Značky mincoven na ražbách římského císařství*. Num. listy 26, 1971, s. 129–138.
- (C 48) Recenze: *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection I-II*. Byzantinoslavica 32, 1971, fasc. 1, s. 120–122.

1972

- (A 3) – Bouzek, J. – Dufková, M.: *Antický portrét*. (Katalog výstavy, Praha, 25. 5. – 3. 9. 1972). Praha, Národní muzeum 1972, 64 s.
- (B 25) *Zur Geschichte der römischen Provinz Moesia Superior*. Eirene 10, Praha 1972, s. 95–112.
- (B 26) *Nejstarší mince*. Num. listy 27, 1972, s. 33–40.
- (B 27) *Chronologie římských ražeb za republiky. (K současnému stavu problému: 2. polovina 2. století př. n. l.)*. Num. listy 27, 1972, s. 129–138.
- (C 49) Recenze: Pająkowski, W.: *Starożytny Epir i jego mieszkańcy*. (Poznań 1970). Eirene 10, Praha 1972, s. 129–131.
- (C 50) Referát: Krzyżanowska, A.: *Monnaies coloniales d'Antioche de Pisidie*. (Varsovie 1970). Num. listy 27, 1972, s. 120–121.
- (C 51) Referát: *Sylloge Nummorum Graecorum. The Collection of the American Numismatic Society. Part I.: Etruria-Calabria*. (New York 1969). Num. listy 27, 1972, s. 61.
- (C 52) Referát: Weiller, R.: *Catalogue des monnaies de la republique romaine, Musée d'histoire et d'art – Luxembourg*. (Luxembourg 1969). Num. listy 27, 1972, s. 76.
- (C 53) Referát: Skaare, K.: *Mynter fra antikken*. (Oslo 1969). Num. listy 27, 1972, s. 104.
- (D 4) *Seminář „Dějiny, současný stav a výhledy antických sbírek v Československu“*. Num. listy 27, 1972, s. 138.

1973

- (A 4) *Encyklopedie antiky*. Praha, Academia 1973 (autorský podíl: obory – řemeslná výroba římská, římské politické dějiny).

- (A 5) – Sakař, V.: *Římské nálezy v Čechách 1. – 4. století. (Katalog výstavy)*. Praha, Národní muzeum 1973.
- (B 28) *Die illyrische Stammesgemeinschaft und die hellenistische Zivilisation, in: Soziale Probleme im Hellenismus und im römischen Reich. Akten der Konferenz (Liblice 10.–13. Oktober 1972)*. Praha 1973, s. 179–199.
- (B 29) *Zum römischen Handel im östlichen Adriagebiet*. LF 96, 1973, s. 20–27.
- (B 30) *Portrét na antických mincích*. Num. listy 28, 1973, s. 65–78.
- (D 5) *Konference „Sociální problémy v helénismu a v římské říši“*. ČsČH 21, 1973, č. 3, s. 481–482.

1974

- (B 31) *Zur neuen Datierung des Mazin-Fundes, in: Opuscula Iosepho Kastelic sexagenario dicata = Situla. Rozprave Narodnega muzeja v Ljubljani. 14/15. Ljubljana 1974*, s. 155–161.
- (B 32) *Antická numismatika v Národním muzeu*. Num. listy 29, 1974, s. 1–8.

1975

- (B 33) *Vnitřní směna u tzv. barbarských kmenů ve starověku. (K charakteru vnitřní směny u Delmatů)*, in: NSb 13, Praha 1975, s. 39–43.

1977

- (B 34) *Die illyrischen Reiche und die hellenistische Zivilisation. (Zur historischen Rekonstruktion)*. LF 100, 1977, s. 65–77.
- (D 6) *Třicet let výzkumu antiky v ČSSR (1945-1975). Praha 1976*. Num. listy 32, 1977, s. 177–178.

1978

- (B 35) *Regionální aspekt v historickém procesu. (K historické výpovědi numismatických pramenů)*, in: Kronika a kronikáři 1. Karlovy Vary, Karlovarské muzeum 1978, s. 9–15.

1979

- (A 6) *Antické umění v československých sbírkách*. Praha, Národní galerie 1979 (autorský podíl: mince = s. 110–115, 121).
- (B 36) *Vznik a funkce mincovní formy peněz jako historický problém*. NSb 15, Praha 1979, s. 5–68.
- (B 37) *Die Entstehung und Funktion des Münzgeldes in der illyrischen Stammesgesellschaft, in: Rapports, co-rapports, communications tchécoslovaques pour le IVe Congrès de l'Association internationale d'Etudes du Sud-Est européen. Prague 1979*, s. 81–89.
- (B 38) *Metodika prezentace numismatického materiálu*, in: *Studia numismatica et medaillistica IV = Vzdělávací a kulturně výchovná činnost v numismatice. (Sborník materiálů z numismatického semináře v Brně 1976)*. Brno 1979, s. 17–24.
- (B 39) *Metodické poznámky k nové literatuře o řecké numismatice*. Num. listy 34, 1979, s. 79–81.
- (B 40) *Z nové literatury o římských kontorniatech a tesarách*. Num. listy 34, 1979, s. 57–58.

1980

- (C 54) Recenze: Tyler, Ph.: *The Persian Wars of the 3rd Century A.D. and Roman Imperial Monetary Policy, A.D. 253-68.* (Wiesbaden 1975). Eirene 17, Praha 1980, s. 120–121.
- (C 55) Recenze: Alföldi, A. – Alföldi, E.: *Die Kontorniat-Medaillons, Teil I.* (Berlin 1976). Eirene 17, Praha 1980, s. 160–162.

1981

- (B 41) *Zur Methodik der Wirtschaftsgeschichte der römischen Provinzen – II. (Randbemerkungen zum Geldumlauf in den römischen Donauprovinzen Mitte des 3. Jahrhunderts).* LF 104, 1981, s. 138–148.
- (B 42) – J. Kounovský: *Tisíc tři sta let bulharského státu.* Num. listy 36, 1981, s. 129–148.
- (C 56) Referát: Rutter, N. K.: *Campanian Coinage (475–380 B.C.).* (Edinburgh 1979). Num. listy 36, 1981, s. 78.
- (D 7) *Vědecká konference „Měnové poměry a hospodářský vývoj v českých zemích v letech 1469–1620“ v Národním muzeu v Praze.* Num. listy 36, 1981, s. 181–182.
- (D 8) *Zahraniční pocta PhDr. Jarmile Háskové, CSc.* Num. listy 36, 1981, s. 181.

1982

- (A 7) *Úvod do antické numismatiky – I. Řecké mince.* Praha, Národní muzeum a Česká numismatická společnost 1982, 144 s., 16 s. obr. příl., 2 mapy, 8 obr. v textu.
Rft.: P. O. [P. Oliva], ČsČH 31, 1983, č. 4, s. 592–593; V. Marek, Num. listy 39, 1984, s. 54–56; E. Kolníková, Slovenská numizmatika 9, Bratislava 1986, s. 285–287; E. Mina-rovičová, Spravodaj SNS 1, 1982, s. 33–34.
- (A 8) – Hásková, J. – Nemeškal, L. – Šimek, E. – Svobodová, D.: *Dějiny peněz na území Československa.* Praha, Národní muzeum 1982, 84 s. (autorský podíl: s. 7–13).
- (B 43) *Regionální aspekt v historickém procesu. (K historické výpovědi numismatických pramenů),* in: Numismatika a regionální historie – Sborník příspěvků přednesených na II. semináři muzejních pracovníků v numismatice: Karlovy Vary 18.–20. října 1977. Praha, Národní muzeum a Česká numismatická společnost 1982, s. 45–50.
- (B 44) *Osmdesát let architekta Eugena Pochitonova.* Num. listy 37, 1982, s. 171–173.
- (B 45) *Tematický výběr z prací arch. Eugena Pochitonova.* Num. listy 37, 1982, s. 172–173.
- (C 57) Referát: Allen, D. F.: *The Coins of the Ancient Celts.* (Edinburgh 1980). Num. listy 37, 1982, s. 43.
- (C 58) Referát: Carson, R. A. G. – Burnett, A. M. – Johns, C. M. – Macfarlane, M. C. – Ivens, S.: *Recent Coin Hoards from Roman Britain.* (London 1979). Num. listy 37, 1982, s. 52–53.
- (C 59) Referát: Kubiak, S.: *Znaleziska monet rzymskich z Mazowsza i Podlasia.* (Wrocław – Warszawa – Gdańsk 1979). Num. listy 37, 1982, s. 37.
- (C 60) Referát: Suciú, V.: *Monedele romane republicane din colecția Bibliotecii Batthyaneum.* (Apulum – Acta Musei Apulensis XVIII, Alba Iulia 1980, s. 89–98). Num. listy 37, 1982, s. 125.
- (D 9) *Kolokvium „Problematika keltského mincovníctva na Slovensku“.* Num. listy 37, 1982, s. 95.

1983

- (A 9) – Hásková, J. – Nemeškal, L. – Šimek, E. – Svobodová, D.: *Die Geschichte des Geldes*

auf dem Territorium der Tschechoslowakei. Prag, Nationalmuseum 1983, 84 s. (autorský podíl: s. 7–13).

- (B 46) *Zum griechischen Kontext des römischen Münzwesens*. LF 106, 1983, s. 181–186.
(D 10) *XVI. mezinárodní konference EIRENE*. Num. listy 38, 1983, s. 179.
(D 11) *Kolokvium „Problematika římskeho mincovníctva na Slovensku“*. Num. listy 38, 1983, s. 179–180.

1984

- (B 47) *Zwei gegensätzliche Auffassungen der sozio-ökonomischen Entwicklung in der römischen Kaiserzeit. (Zur historiographischen Konzeption)*. LF 107, 1984, s. 37–41.
(B 48) *Počátky keltského mincovníctví na Slovensku*, in: Slovenská numizmatika 8, Bratislava 1984, s. 75–83.
(B 49) *Edice numismatických sbírkových fondů u nás a v zahraničí – Antické mince*. Num. listy 39, 1984, s. 97–104.
(B 50) *Constantinopolis – Ravenna? (Ad DOC I, 1. 269/7.2)*. Zprávy Jednoty klasických filologů 26/1–3, 1984, s. 59–64.
(C 61) Referát: Kolníková, E.: *Keltsko-dácké mince s tzv. vtačím koňom alebo zemplinsky typ*. (Študijné zvesti AÚ SAV 20, Nitra 1983, s. 155–167). Num. listy 39, 1984, s. 168–169.

1985

- (B 51) *PhDr. Eva Kolníková, CSc. – tři desetiletí práce v keltské a římské numismatice*. Num. listy 40, 1985, s. 88–90.
(B 52) *Výběrová bibliografie PhDr. Evy Kolníkové, CSc.* Num. listy 40, 1985, s. 90–91.

1986

- (B 53) *Vnitřní směna u tzv. barbarských kmenů ve starověku – II. (K charakteru vnitřní směny na území našeho barbarika)*, in: Slovenská numizmatika 9, Bratislava 1986, s. 179–189.
(B 54) *Numismatické prameny. (Rámcová klasifikace a metodika zpracování)*, in: Československá numizmatika – současný stav, úkoly a perspektivy. Brno, Moravské muzeum 1986, s. 27–32.
(C 62) Recenze: *Marxistická syntéza dějin starověkého Středomoří* (Burian, J. – Oliva, P.: Civilizace starověkého Středomoří. Praha 1984). LF 109, 1986, s. 233–236.
(D 12) *Balkanologické centrum v Poznani – III. symposium „Balkán – Polsko“*. Num. listy 41, 1986, s. 95–96.

1987

- (B 55) *Metrologická fakta v historické rekonstrukci. K diskusi o tzv. těžké římské libře*. LF 110, 1987, s. 216–221.
(C 63) Referát: Marek, V.: *Roman Republican Coins in the Collection of the Charles University*. (Praha 1985). Num. listy 42, 1987, s. 169.
(C 64) Referát: Crawford, M. H.: *A catalogue of Roman Republican Coins in the collections of the Royal Scottish Museum, Edinburgh*. (Edinburgh 1984). Num. listy 42, 1987, s. 169–170.

1988

- (B 56) *Die Anfänge des Münzgeldes in Altertum*. Eirene 25, 1988, s. 69–77.

1989

- (B 57) *Kontorniaty v pražských sbírkách*. Num. listy 44, 1989, s. 65–77.
(C 65) Referát: *Sejbal, J. ml.: Antické mincovní umění*. (Brno 1988). Num. listy 44, 1989, s. 15.

1990

- (B 58) *Der Fund-Kontorniat aus Serdica*. LF 113, 1990, s. 21–23.
(C 66) Recenze: *Salamon, M.: Mennictwo byzantskie*. (Kraków 1987). *Byzantinoslavica* 51, 1990, s. 247–249.
(C 67) Referát: *Touratsoglou, I.: Die Münzstätte von Thessaloniki in der römischen Kaiserzeit (32/31 v. Chr. bis 268 n. Chr.)*. (Berlin – New York 1988). Num. listy 45, 1990, s. 121–122.

1991

- (B 59) *Ziel der Beschreibung antiker Münzen*. LF 114, 1991, s. 104–106.

1992

- (B 60) *Die griechischen Fundmünzen aus der numismatischen Sammlung des Nationalmuseums in Prag (I)*. LF 115, 1992, s. 110–114.
(B 61) *Studia Numismatica Labacensia. Antická a keltská numismatika ve Slovinsku*. Num. listy 47, 1992, s. 8–9.
(C 68) Recenze: *Hannestad, N.: Roman Art and Imperial Policy*. (Aarhus 1988). LF 115, 1992, s. 185–186.

1993

- (B 62) *Zur sog. quantitativen Analyse der alexandrinischen Kaisermünzen*. *Eirene* 28, 1993, s. 103–108.
(B 63) *Finanční a mincovní správa za raného římského císařství*. Num. listy 48, 1993, s. 129–137.
(C 69) Recenze: *Touratsoglou, I.: Die Münzstätte von Thessaloniki in der römischen Kaiserzeit (32/31 v. Chr. bis 268 n. Chr.)*. (Berlin – New York 1988). *Eirene* 28, 1993, s. 153–154.

1994

- (B 64) *Die griechischen Fundmünzen aus der numismatischen Sammlung des Nationalmuseums in Prag (2)*. *Eirene* 30, 1994, s. 108–122.
(B 65) *Finanční a mincovní správa za pozdního římského císařství*. Num. listy 49, 1994, s. 129–134.

1995

- (A 10) *Úvod do antické numismatiky – 2. Římské mince*. Praha, Česká numismatická společnost – pobočka Praha, Národní muzeum 1995, 156 s., 103 s. obr. příl. (upravený dotisk 1. vydání vyšel v Praze v roce 1998. Text zůstal beze změn, obrazová příloha byla zredukována z technických důvodů).
Rft.: J. Burian, Num. listy 51, 1996, s. 121–122; J. Burian, LF 119, 1996, č. 1–4, s. 238–239; J. Kepartová, *Zprávy Jednoty klasických filologů* 38–39, 1996–1997, s. 110–111.
(B 66) *Das Münzgeld in den sog. barbarischen Gesellschaften auf der Balkanhalbinsel in der*

zweiten Hälfte des 1. Jahrtausends v.u.Z., in: *Balkanica Posnaniensia. Acta et studia*, VII, Poznań 1995, s. 37–46.

1996

- (B 67) *Mincovní politika ve starém Římě za republiky*. Num. listy 51, 1996, s. 65–68.
- (B 68) *Nálezy antických, keltských a byzantských mincí ve sbírce Národního muzea v Praze*, in: *Nálezy mincí – významná součást sbírkových fondů našich muzeí. Sborník příspěvků ze semináře numismatiků – Olomouc, 21.–22. září 1994. Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií – Numismatická komise, Praha – Ostrava 1996*, s. 13–18.
- (C 70) Referát: *Schmidt-Dick, F.: Die römischen Münzen des Medagliere im Castelvechio zu Verona*. (Thesaurus Nummorum Romanorum et Byzantinorum (=TNRB) 9. Band = ÖAW Phil.-hist. Klasse /Denkschriften, 239. Band = Veröffentlichungen der Numismatischen Kommission Band 30. Wien 1995). Num. listy 51, 1996, s. 122.

1997

- (B 69) *Mincovní politika ve starém Římě za republiky (Dobytá území – Západní Středomoří)*. Num. listy 52, 1997, s. 129–135.
- (C 71) Recenze: *Burian, J.: Římské imperium. Vrchol a proměny antické civilizace*. (Praha 1994). AVRIGA 38–39, 1996–1997, s. 113–114.

1998

- (A 11) *Die Münzen der römischen Republik, inventar der Münzsammlung des Nationalmuseums in Prag*. Praha, Národní muzeum 1998, 144 s., 32 s. obr. příl.
Rft.: M. Jančo, *Archeologické rozhledy* 51, 1999, č. 3, s. 587–588; L. Vacinová, Num. listy 54, 1999, s. 62.
- (B 70) *Mincovní politika ve starém Římě za republiky (Dobytá území – Východní Středomoří)*. Num. listy 53, 1998, s. 132–134.
- (D 13) *Kurz Karel* [osobní heslo]. Zpravodaj Historického klubu 9, 1998, č. 1, s. 50–51.

1999

- (D 14) *Výstava „Mince Římského císařství“ v Kutné Hoře*. Num. listy 54, 1999, s. 183–184.

2002

- (B 71) *Mincovní politika ve starém Římě za principátu (Provincie – 1)*. Num. listy 57, 2002, s. 33–38.

2006

- (A 12) *Mince starověkého Řecka a Říma: antická numismatika*. Praha, Libri – Česká numismatická společnost 2006, 264 s.

Seznam zkratk

ČsČH = Československý časopis historický

DaS = Dějiny a současnost

LF = Listy filologické

Num. listy = Numismatické listy

NSb = Numismatický sborník

SH = Sborník historický

.....

Eduard ŠIMEK, Work of a diligent scholar in economic history of the ancient world has been concluded. Dr Karel Kurz (1934–2006)

Dr Karel Kurz, who passed away in November 2006, was an important personality in the Czech numismatic history. After finishing his studies at the Charles University (1958) and after several years of teaching at the Institute of Ancient History of the Faculty of Philosophy at the same university, he started to work as a curator of the ancient section of the Numismatic Department in the National Museum and he has been working there for more than three decades. The National Museum acquired a talented scholar, assiduous and hard working employee in his person. His name regularly appeared among authors of the Czech and international periodicals (see the published bibliography below). Still having been a student, he published reviews of various books from abroad specialized in ancient history in *Československý časopis historický*. In 1960, his large study in craft communities of the Danube valley appeared in *Sborník historický* (he never abandoned his interest in Roman provinces – he has always been attracted by Dalmatia and territories of the middle and lower Danube valley). *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* brought his first foreign-language article with typical title - „Methodische Bemerkungen“ – regarded as a sign of the author's long-term interest in methodical and methodological problems of historical studies. He also published his works in *Listy filologické*, *Studii clasice* (edited in Bucharest), later on in *Numismatické listy* (he was an editorial secretary there between 1963 and 1965), *Eirene*, *Byzantoslavica*, in specialized Yugoslavian periodicals, in *Rozpravy ČSAV*, *Numismatický sborník*, *Slovenská numismatika* and various conference proceedings. Meanwhile, he purposefully headed for fulfilment of his clearly defined life destination. In 1982, he published the first volume of his *Úvod do antické numismatiky – Řecké mince* (Introduction to the Ancient Numismatics – Greek Coins), and thirteen years later, he continued with publishing of the second volume – *Římské mince* (Roman Coins). Enlarged and completed publication of that *Úvod/ Introduction (Mince starověkého Řecka a Říma: antická numismatika)* Coins of the Ancient Greece and Rome: Classical Numismatics. Praha 2006, 264 p.) became symbolically his last opus. He significantly contributed to the Czech numismatic production by his fundamentally important works. Traces of Karel Kurz in the Czech numismatics remain distinctive in both – scholastic and publishing fields. He carefully looked after the numismatic collection of the National Museum, he deeply analyzed its potential for scholars, as well as for the public. He will be remembered as its first real keeper, and because of his activities, the collection became a useful source of information for all Czech or foreign scholars. For all of that, Dr Karel Kurz must be honoured and thanked.

English by V. Novák